

Turkisblå hieroglyffer på skindør af granit i Merefnebefs grav i Sakkara fra begyndelsen af 6. dynasti. Foto Kurt Hellemose.

ENGLISH ABSTRACTS

The colour blue

Lise Manniche

Inspired by a seminar on The Colour Blue held at the University of Copenhagen on 3rd – 4th March this year the author presents additional reflections on this important, yet elusive colour ranging from blue over turquoise to green. Having been designed early in the Old Kingdom the colour classification of the ancient Egyptians may differ from our own, and what appears to be an imprecise colour vocabulary and a seemingly random choice of pigments may reveal priorities where texture, hue and saturation may have been decisive factors. Modern analyses uncover a knowledge of sophisticated techniques such as the use of layers or variation in grinding to produce different shades of blue while also documenting the change of a given colour (e.g. blue turning green or black) over thousands of years.

Changing attitudes towards ancient Egyptian mathematics

Christopher Hollings and Richard B. Parkinson

With many aspects of Ancient Egyptian culture, there is often a lack of ancient analytical discourse that can be problematic for modern academics working with abstract analyses and theory. As their discipline has developed, Egyptologists have taken different approaches to this methodological issue, as is exemplified by a recent discovery in the library of The Queen's College Oxford concerning Ancient Egyptian mathematics. The correspondence of Eric Peet and Otto Neugebauer of nearly 90 years ago reflects different attitudes which can still be found in the study of ancient mathematics today.

The second chapel at Elefantine

Lise Manniche

The chapel named ‘the northern temple’ or ‘the small temple’ at Elefantine was visited by a handful of early travellers, but until recently little effort has been

OM FORFATTERNE

Louise Alkjær, cand. mag., underviser på Folkeuniversitetet.

Paul John Frandsen er lektor emeritus i ægyptologi på Københavns Universitet.

Christopher Hollings er lektor i matematik og matematikkens historie på Oxford Mathematical Institute.

Lise Manniche er mag. art., PhD og ekstern lektor emeritus på Københavns Universitet.

Richard B. Parkinson er professor i ægyptologi og Fellow på The Queen's College Oxford.

made in modern times to define its appearance and assess its location. The available documentation is presented here, giving an overall impression of the building and its purpose. Although its former installation may be estimated, any suggestion of excavating the area has failed due to lack of cooperation on the part of the local inhabitants.

Was there a third chapel at Elefantine?

Paul John Frandsen

For his work on his travels in Egypt and Nubia, published posthumously in 1755, the Danish sea captain Frederik Ludvig Norden depicted, described and surveyed a building which continues to intrigue scholars interested in early travellers in general and in ancient architecture and the island of Elefantine in particular. No trace of this temple has been found during excavations, and it seems to have been ignored by other contemporary visitors. Based on his insight into the work of Norden the author presents his case for the existence of this monument.

PAPYRUS udgives af

Dansk Ægyptologisk Selskab

c/o Carsten Niebuhr Afdelingen ToRS
Københavns Universitet Amager
Karen Blixensvej 4, bygning 10
2300 København S

Hjemmeside: www.daes.dk

DÆS e-mail: mail@daes.dk

Papyrus e-mail: lise@manniche.org

Bank: Danske Bank
1551-0007347383

Bestyrelse

Tine Bagh (formand)
Else Steenberg (sekretær)
Louise Alkjær
Diana H. Barfod (kasserer)
Paul John Frandsen
Mette Gregersen (næstformand)
Ole Herslund
Mette Holst
Merete Allen Jensen
Lise Manniche (Papyrus-redaktør)
Elin Rand Nielsen (webmaster)

PAPYRUSredaktion

Lise Manniche (ansv.)
Louise Alkjær
Elin Rand Nielsen
Rune Nyord

Grafisk design: Merete Allen Jensen

Tryk: P.E. Offset, Varde

Papyrus udgives med støtte fra Kulturministeriets Tidsskriftsstøtteudvalg.
Eftertryk kun tilladt med skriftlig tilladelse fra redaktion og forfattere.

ISSN 0903-4714

Omslagsbilleder Kugler af blå fritte smelte sammen med keramik, fundet af W.M.F. Petrie i Memfis i 1910, nu på Glyptoteket. Klumpen mäter 21 x 15 x 13 cm og kuglerne mellem 7,5 och 30 mm i diameter. Sen ptolemaisk eller tidlig romersk tid. Foto Ole Haupt. Stjerner på blå baggrund i en pyramide i el-Kurru (Nordsudan). 25. dynasti. Foto Merete Allen Jensen. Leopardhovede fra Tutankhamons grav med navnet Nebkheprura, hvor kurven *nb* består af lyseblåt glas. Foto LM.

Redaktionelt

Den første artikel i dette nummer er inspireret af et seminar om "Farven blå" afholdt på Københavns Universitet, umiddelbart inden hele landet lukkede ned på grund af coronakrisen. Med nye indfaldsvinkler og sofistikerede analysemetoder er det et emne, der har taget kvantespring fremad i løbet af det seneste årti, og redaktøren forsøger her at samle op på noget af den nyeste forskning for at sammenholde det med hendes tidligere publicerede materiale om emnet farver.

Richard Parkinson, kendt fra besøg i København og flere foredrag i DÆS, tilbød os en artikel om et nyt indblik i ægyptisk matematik. Det viste sig at være to breve skrevet for næsten 90 år siden, der afspejler forholdet mellem to estimerede forskere, hver med deres udgangspunkt og agenda, fundet stukket ind i en bog i Oxford, der tydeligvis ikke havde været åbnet i mange år. Matematik er måske kun for de få, men den problemstilling, som brevene afspejler, kan overføres til andre emner indenfor vores fag, hvor modstridende holdninger kan bane vejen for en tilfredsstillende helhedsfortolkning. I det gamle Ægypten, hvor kildematerialet kan strække sig over 3000 år, er det fristende, ja uundgåeligt, inden for alle fagområder at generalisere, og det bliver jo kun understreget af ægypternes hang til at vende tilbage til "den første gang", dvs. skabelsen, og "gamle dage". Ikke desto mindre fandtes der i samfundet en naturlig dynamik, der gjorde udvikling mulig, og det er nu givet os at skabe det forkromede overblik.

En dag i januar stillede Paul John Frandsen redaktøren et tilsyneladende ganske enkelt spørgsmål om en tegning i Frederik Ludvig Nordens store værk om hans rejse i Ægypten, udgivet i 1755: hvad er det for en bygning Norden tegnede på Elefantine? Der er sparsomme oplysninger om et bådkapel på øen, bygget af Amenhotep III og destrueret i 1822, og endnu færre om et andet kapel, der ligeledes er forsvundet fra jordens overflade uden at efterlade sig mange spor i faglitteraturen, og med en enkelt undtagelse da slet ingen i den nyere. For at udelukke dette sidste bygningsværk som motiv for Nordens tegning måtte redaktøren gå i gamle bøger og manuskripter, og det blev til hendes anden artikel i dette nummer. Paul, der kender arven fra Norden bedre end nogen anden, arbejdede videre med sit eget mysterium, og det blev til en separat artikel om en bygning med et noget usædvanligt udseende.

LM